

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาครูประจำการของกรมการฝึกหัดครู เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางในการดำเนินการพัฒนาครูประจำการ โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ และครูประจำการ ที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรค และรูปแบบใหม่ในการดำเนินการพัฒนาครูประจำการ ผู้วิจัยได้เสนอขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 4 กลุ่ม และดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่โดยรับผิดชอบ เกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาครูประจำการ ของกรมการฝึกหัดครู ได้ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงโดยตำแหน่ง คือ

1.1 อธิบดี/รองอธิบดีฝ่ายวิชาการ

1.2 ผู้อำนวยการกองส่งเสริมวิทยฐานะครู

1.3 สำหรับตำแหน่ง อธิการวิทยาลัยครู/รองอธิการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะ-
วิชาครุศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2532 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified
Random Sampling) จาก 8 สหวิทยาลัย โดย

1) สุ่มตามภูมิศาสตร์ ใช้วิธีการจับสลากรายชื่อสหวิทยาลัย คือ

ภาคเหนือ สหวิทยาลัยล้านนา สหวิทยาลัยพุทธชินราช เลือก 1

สหวิทยาลัย คือ สหวิทยาลัยพุทธชินราช

ภาคกลาง สหวิทยาลัยศรีอยุธยา สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ เลือก

1 สหวิทยาลัย คือ สหวิทยาลัยศรีอยุธยา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ สหวิทยาลัย
อีสาน-ใต้ เลือกร 1 สหวิทยาลัย คือ สหวิทยาลัยอีสาน-ใต้
ภาคใต้ สหวิทยาลัยทักษิณ

2) สุ่มวิทยาลัยครูจากสหวิทยาลัยที่เลือกไว้ในข้อ 1) โดยเลือกสหวิทยาลัย
ละ 1 แห่ง ใช้วิธีการจับสลากรายชื่อวิทยาลัยครู จะได้วิทยาลัยครู 4 แห่ง คือ

สหวิทยาลัยพุทธชินราช ประกอบด้วย วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัย
ครูนครสวรรค์ วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม และวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ เลือกได้วิทยาลัยครูพิบูล
สงคราม

สหวิทยาลัยศรีอยุธยา ประกอบด้วย วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัย
ร่ำไผ่พรม วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา และวิทยาลัยครูเพชรบุรีพิทยา-
ลงกรณ์ เลือกได้วิทยาลัยร่ำไผ่พรม

สหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ ประกอบด้วย วิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัย
ครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครูสุรินทร์ และวิทยาลัยครูอุบลราชธานี เลือกได้วิทยาลัยครูบุรีรัมย์

สหวิทยาลัยทักษิณ ประกอบด้วย วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัย
ครูภูเก็ต วิทยาลัยครูยะลา วิทยาลัยครูสงขลา และวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี เลือกได้วิทยาลัยครู
นครศรีธรรมราช

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่ง อธิการวิทยาลัยครู/รองอธิการฝ่ายวิชาการ หัวหน้า
คณะวิชาครุศาสตร์ จะเลือกจากวิทยาลัยครูที่ได้เลือกไว้ในข้อ 2) รวม 8 คน คิดเป็นจำนวน
ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรมการฝึกหัดครู 10 คน

2. ผู้บริหารในหน่วยงานที่ใช้ครู คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
และกรมสามัญศึกษา ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงโดยตำแหน่ง คือ

2.1	เลขาธิการ/รองเลขาธิการ	สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ
2.2	ผู้เชี่ยวชาญกรมสามัญศึกษา	กรมสามัญศึกษา
2.3	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์	สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ
2.4	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์	กรมสามัญศึกษา

เป็นจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานใช้ครู 4 คน

3. นักการศึกษาที่มีผลงานทางด้านวิชาชีพครู ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง คือ

3.1 ศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สาร	สำนักอธิการบดี
-มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
3.2 ศาสตราจารย์ ดร.อารี สัมหลวี	คณะศึกษาศาสตร์
-มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร
3.3 ศาสตราจารย์ สุมณ อมรวิวัฒน์	คณะครุศาสตร์
-จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง	คณะศึกษาศาสตร์
-มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เป็นจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักการศึกษา 4 คน

4. อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ และครูประจำการในโรงเรียน ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา ใช้สุ่มจากจังหวัดที่เป็นที่ตั้งและอยู่ในเขตความรับผิดชอบของวิทยาลัยที่เลือกไว้ข้อ 2) ซึ่งจะได้ 4 จังหวัด คือ จังหวัดพิษณุโลก (วิทยาลัยครูทีบุลสงคราม), จังหวัดจันทบุรี (วิทยาลัยราไพพรรณี), จังหวัดบุรีรัมย์ (วิทยาลัยครูบุรีรัมย์) และจังหวัดนครศรีธรรมราช (วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช) โดยจะเลือกจังหวัดละ 4 โรงเรียนดังนี้

1. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2 โรงเรียนแยกเป็น โรงเรียนธรรมดา กับ โรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน
2. สังกัดกรมสามัญศึกษา 2 โรงเรียน แยกเป็น โรงเรียนธรรมดากับโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน

วิธีการสุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้

4.1 กลุ่มอาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ และครูประจำการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก จันทบุรี บุรีรัมย์ และนครศรีธรรมราช ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย คือ โรงเรียนธรรมดา จากกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง โดยสุ่มมา 1 โรง

และโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานตั้งแต่ปีการศึกษา 2506-2530 ในเขตอำเภอเมือง โดย
ส่งมา 1 โรงเรียน รวมได้กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ และครูประจำการ สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พิษณุโลก จันทบุรี บุรีรัมย์ และนครศรีธรรมราช รวมทั้งสิ้น
16 คน

4.2 กลุ่มอาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ และครูประจำการสังกัดสามัญศึกษา
จังหวัด พิษณุโลก จันทบุรี บุรีรัมย์ และนครศรีธรรมราช ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย คือ
โรงเรียนธรรมดา จากโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง โดยส่งมา 1 โรงเรียน และโรงเรียนที่ได้
รับรางวัลพระราชทานตั้งแต่ปีการศึกษา 2506-2530 ในเขตอำเภอเมือง โดยส่งมา 1 โรงเรียนรวม
ได้กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ และครูประจำการสังกัดสามัญศึกษาจังหวัดพิษณุโลก
จันทบุรี บุรีรัมย์ และนครศรีธรรมราช รวมทั้งสิ้น 16 คน รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างแสดงไว้
ในตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 รายชื่อโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ เป็น
กลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	รายชื่อโรงเรียนที่ส่งได้ (ร.ร.ธรรมดา/ร.ร.ที่ได้รับรางวัล พระราชทาน)	จำนวนอาจารย์ใหญ่หรือ ผู้อำนวยการที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวนครูประ จาการที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง
พิษณุโลก	วัดจุฬามณี กลุ่มสะกตน้ำมัน	1	1
	อนุบาลพิษณุโลก กลุ่มศรีวิสุทธิาราม	1	1
จันทบุรี	อนุบาลจันทบุรี กลุ่มตลาด	1	1
	วัดหนองบัว กลุ่มหนองบัว	1	1
บุรีรัมย์	ไตรภูมิวิทยา กลุ่มอิสาน2	1	1
	เสนาศิริอนุสรณ์ กลุ่มอิสาน2	1	1
นครศรีธรรม ราช	วัดราชบุรุษประดิษฐ์ กลุ่มมหาธาตุสามัคคี	1	1
	บ้านสะเอียบ กลุ่มสะเอียบ	1	1
รวม4จังหวัด	8 โรงเรียน	8 คน	8 คน

ศูนย์วิจัยทรัพยากรชีวภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 รายชื่อโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	รายชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้ (ร.ร.ธรรมดา/ร.ร.ที่ได้รับรางวัล พระราชทาน)	จำนวนอาจารย์ใหญ่หรือ ผู้อำนวยการที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวนครูประจำ การที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง
พิษณุโลก	พิษณุโลกพิทยาคม	1	1
	เฉลิมขวัญสตรี	1	1
จันทบุรี	เบญจมาชุตีศ	1	1
	ศรียานุสรณ์	1	1
บุรีรัมย์	บัวหลวงพิทยาคม	1	1
	บุรีรัมย์พิทยาคม	1	1
นครศรีธรรมราช	เมืองนครศรีธรรมราช	1	1
	เบญจมาชุตีศ	1	1
รวม 4 จังหวัด	8 โรงเรียน	8 คน	8 คน

คิดเป็นจำนวนกลุ่มอาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ และครูประจำการ 32 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยทั้งหมด 50 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาเอกสาร วารสาร และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ 1 ฉบับ สำหรับใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาการดำเนินการพัฒนาบุคลากร หลักการให้การศึกษาและฝึกอบรมจากเอกสารต่าง ๆ และได้นำไปสร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างโดยแบบ

สัมภาษณ์ประกอบด้วยประเด็นต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการพัฒนาครูประจำการของกรมการฝึกหัดครู ซึ่งประกอบด้วยโครงการการสอนวิชาชีพครู การจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) และการอบรมครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยในแต่ละโครงการมีคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางในการแก้ไข/ข้อเสนอแนะในประเด็นหลักของวัตถุประสงค์/จุดมุ่งหมาย หลักสูตร/เนื้อหา วิธีให้การศึกษและฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้ให้การฝึกอบรม และการประเมินผล

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับรูปแบบใหม่ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาครูประจำการนำเสนอในรูปแบบกรณีศึกษา (case study) ซึ่งเป็นการสมมติตามสภาพที่เป็นจริง โดยจะถามถึงความเป็นไปได้ ปัญหาที่จะเกิดขึ้น ในการนำรูปแบบดังกล่าวมาใช้ และแนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไข ต่อจากนั้นได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและพิจารณาเนื้อหา เพื่อแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้ทรงคุณวุฒิคือ

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คิลก บุญเรืองรอด

ผู้อำนวยการศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยี กรมการฝึกหัดครู

อาจารย์ บุญชู นาดวงษ์

ผู้เชี่ยวชาญ กรมการฝึกหัดครู

3. ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้ว ผู้วิจัยได้ทดลองสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนการสัมภาษณ์จริงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นได้นำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อตรวจสอบการใช้แบบสัมภาษณ์ในสภาพการณ์จริง โดยใช้กับอธิการวิทยาลัยครู และอาจารย์ใหญ่ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน จากนั้นได้นำมาปรับปรุงวิธีการสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลจากเอกสารการให้การศึกษาและฝึกอบรมที่กรมการฝึกหัดครูดำเนินการ คือ การสอบวิชาชุดครู การศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป) และโครงการการอบรมครู เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาปี่งประมาณ 2531 จากแหล่งข้อมูลคือ สำนักงาน เลขาธิการกรม (สส.) และกองส่งเสริมวิทยฐานะครู (กส.) และวิเคราะห์เอกสารเฉพาะ รูปแบบในการดำเนินงานสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางแก้ไข

2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นัดหมายล่วงหน้ากับกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งจดหมาย ขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจดหมายขอความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างอนุเคราะห์ให้ เข้าสัมภาษณ์พร้อมกับแบบ โครงสร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนในการยื่นจดหมายและนัดวัน เวลาที่จะ สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในต่างจังหวัด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกรุงเทพฯ ผู้วิจัยไปติดต่อด้วย ตนเอง จากการดำเนินการดังกล่าวได้ เข้าสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 49 คน คิดเป็นร้อยละ 98

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยแบ่งขั้นตอนรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยนำคำสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของข้อความพร้อมแสดงจำนวนความถี่ ของคำตอบกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกผลการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการพัฒนาครูประจำการ ของการฝึกหัดครู ซึ่งเป็นสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับรูปแบบใหม่ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาครูประจำการ